

महाराष्ट्र शासन

तंत्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य

३, महापालिका मार्ग, पत्र पेटी क्र.१९६७, मुंबई ४०० ००१.

दूरध्वनी क्र.०२२-६८५९७४४२, ४४३, ४५०

ई-मेल-desk2@dtmaharashtra.gov.in, वेबसाईट: <http://www.dtmaharashtra.gov.in>

क्र. २/एनजीसी/वि.सं.ब./२०२०/५३७

दिनांक :

27 JUL 2020

प्रति,

- १) सहसंचालक,
तंत्र शिक्षण, विभागीय कार्यालय,
मुंबई, नाशिक, पुणे, औरंगाबाद, अमरावती व नागपूर
- २) प्राचार्य, सर्व अभियांत्रिकी, औषधनिर्माणशास्त्र,
वास्तुशास्त्र, एचएमसीटी इ. पदवी महाविद्यालये,
महाराष्ट्र राज्य

विषय : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ मध्ये विनाअनुदानित अभियांत्रिकी, औषधनिर्माणशास्त्र, वास्तुशास्त्र व एचएमसीटी इ. पदवी अभ्यासक्रमाच्या संस्थेतील विद्यार्थ्यांचे पहिल्या वर्षानंतर पाठ्यक्रम / पाळी बदल, तसेच पहिल्या, दुसऱ्या व तिसऱ्या वर्षानंतर संस्था बदल करण्याबाबत.....

- पहा : १) शासन अधिसूचना क्रमांक संकीर्ण २०१९/प्र.क्र. ३६८/तांशि ४, दि. ०९ जुलै, २०२०
२) शासन अधिसूचना क्र. टीईएम-२०१९/प्र.क्र. ३९/तांशि ४, दि. ०४ जून, २०१९
३) शासन अधिसूचना क्र. टीईएम-२०१८/सी.आर.२६/टीई-४, दि. ०५ जून, २०१८
४) शासन अधिसूचना क्र. टीईएम-२०१६/प्र.क्र.४७३(भाग-३)/तांशि ४, दि. २४. जुलै, २०१७
५) अभातंशिप, नवी दिल्ली यांचे पत्र.क्र.अेआयसीटीई/अेबी/अॅकेडेमिक कॅलेंडर/२०२०-२१,
दि. ०७ जुलै, २०२०
६) या संचालनालयाचे परिपत्रक क्र. २/एनजीसी/वि.सं.ब./२०२०/५३.६, दि.२७ जुलै, २०२०

अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषद, नवी दिल्ली यांनी संदर्भ क्रमांक ५ नुसार सुचित केल्यानुसार विद्यमान विद्यार्थ्यांसाठी शै.व. २०२०-२१ चे शैक्षणिक सत्र दि. १७.०८.२०२० पासून सुरु करावयाचे आहे. यास्तव शै. व. २०२०-२१ मध्ये विनाअनुदानित अभियांत्रिकी, औषधनिर्माणशास्त्र, वास्तुशास्त्र व एचएमसीटी इ. पदवी अभ्यासक्रमाच्या संस्थेतील ईच्छुक विद्यार्थ्यांना पहिल्या वर्षानंतर पाठ्यक्रम बदल, तसेच पहिल्या, दुसऱ्या व तिसऱ्या वर्षानंतर संस्था बदल करण्यासाठीचे अर्ज ज्या शैक्षणिक संस्थेत पाठ्यक्रम बदल /संस्था बदल पाहिजे आहे अशा संस्थेत दि.१७.०८.२०२० पर्यंत करण्यासाठी संदर्भ क्रमांक ५ च्या परिपत्रकान्वये सुचित करण्यात आलेले आहे. यास्तव विद्यार्थी पाठ्यक्रम / संस्था बदलासाठी प्राप्त होणा-या अर्जावर दि. २४.०४.२०१७ च्या शासन अधिसूचनेतील नियम क्रमांक १६ मधील तरतूदीनुसार सोबतच्या प्रपत्रात नमूद केल्यानुसार तीन स्तरावर मान्यता देण्याची कार्यवाही कालमर्यादित करण्यात यावी. सदर कार्यवाही करताना सहसंचालक, तंत्र शिक्षण, विभागीय कार्यालये व संबंधित संस्थांचे प्राचार्य यांनी नियमांचे काटेकार पालन करावे.

१. या संचालनालयाच्या संदर्भ क्रमांक ५ च्या परिपत्रकानुसार प्राप्त होणा-या अर्ज व त्यासोबतच्या कागदपत्रांची तपासणी प्राचार्य / सहसंचालक, तंत्र शिक्षण, विभागीय कार्यालये यांचे स्तरावरून नियमातील तरतूदीनुसार करून सोबतच्या प्रपत्रात नमूद केल्यानुसार कालमर्यादेत कार्यवाही करण्यात यावी.
२. विद्यमान संस्थेच्या संस्थाप्रमुखांनी (Present / Parent Institute) विद्यार्थ्यांना संस्था बदलास ना-हरकत प्रमाणपत्र देतांना त्यामध्ये Institute DTE Code, Students Application ID, Course Choice Code, Vacancy of concern branch, GAP इ. माहिती नमूद करणे अनिवार्य राहिल.
३. पाठ्यक्रम, संस्था व विद्यापीठ स्थलांतरणास संबंधित संस्थेने दिलेल्या ना-हरकत प्रमाणपत्र व रिक्त जागा विचारात घेऊन मान्यतेची कार्यवाही होणार आहे. याबाबत भविष्यात रिक्त जागा नसल्याचे निदर्शनास आल्यास संबंधित विद्यार्थ्यांचे स्थलांतरण पुर्वलक्षी प्रभावाने रद्द करण्यात येईल परिणामस्वरुप विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसानीस संबंधित संस्थेच्या प्राचार्यांवर व्यक्तीशः जबाबदारी निश्चित करण्यात येईल.
४. संस्था बदल व शाखा बदलासह संस्था बदल याकरीता विद्यार्थ्यांनी ज्या विनाअनुदानित संस्थेसाठी विनंती केलेली आहे त्या विनाअनुदानित संस्थेच्या प्राचार्यांनी याबाबतच्या प्रस्तावावर कार्यवाही सोबतच्या प्रपत्रात नमूद कालमर्यादेत होईल याची खबरदारी घ्यावी व आवश्यक तो पाठपुरावा वरिष्ठ कार्यालयांकडे त्यांचे स्तरावरून करावा. कोविड-१९ या साथरोगाची परिस्थिती विचारात घेता, वरिष्ठ कार्यालयात विद्यार्थी व पालकांना व्यक्तीशः पाठविण्यात येऊ नये या बाबीची विशेष नोंद घ्यावी. तसेच पाठ्यक्रम / संस्था बदलाचे आदेश पारित झाल्यास ते विद्यार्थ्यांना ई-मेल द्वारे संस्था स्तरावरून पाठविण्यात यावेत.
५. दि. २४.०४.२०१७ च्या शासन अधिसूचनेतील नियम क्रमांक १६ मधील पाठ्यक्रम, संस्था बदलाच्या तरतुदी / नियम स्पष्ट असून याबाबतची कार्यवाही करतांना नियम तथा तरतुदींचे उल्लंघन झाल्यास संबंधित प्राधिका-यास जबाबदार धरण्यात येईल याची नोंद घ्यावी.
६. विद्यार्थी संस्था बदलाच्या नियमामध्ये अपवादात्मक परिस्थितीत विशेष बाब म्हणून नियम शिथिल करण्याचे प्राधिकार नमूद नाहीत, त्यामुळे नियमानुसार संस्था बदल अनुज्ञेय नसलेल्या विद्यार्थ्यांची प्रकरणे संस्था व सहसंचालक, तंत्र शिक्षण, विभागीय कार्यालये यांचे स्तरावरून तात्काळ निकाली काढण्यात यावीत व तसे संबंधितांना कळविण्याची कार्यवाही करावी.
७. सर्व संस्था प्रमुखांना कळविण्यात येते की, बदली मागितलेल्या विद्यार्थ्यांस या संचालनालयाचे मान्यता आदेश प्राप्त झाल्यानंतरच लिडिंग सर्टीफिकेट घावे व कोणत्याही परिस्थितीत तत्पुर्वी ते देण्यात येवू नये. तसेच संबंधित विद्यार्थ्यांच्या संस्था बदलासाठी केवळ ना-हरकत प्रमाणपत्र निर्गमित केल्याच्या कारणास्तव त्यांचे संस्थेतील प्रवेश रद्द करू नये अथवा सदर रिक्त होणा-या जागेवर संचालनालयाची मान्यता प्राप्त होण्यापुर्वी इतर विद्यार्थ्यांना प्रवेश देण्यात येऊ नये.
८. विद्यार्थी संस्था बदलास या संचालनालयाची / संचालनालयाने प्राधिकृत केल्यानुसार सहसंचालक, तंत्र शिक्षण, विभागीय कार्यालये यांची पूर्व मान्यता नसेल तर असा संस्था बदल अनधिकृत समजण्यात येईल. संचालनालयाच्या/विभागीय कार्यालयाच्या पूर्वमान्यतेशिवाय संस्था बदलाने जाण्यास संस्थेने (Present / Parent Institute) लिडिंग सर्टीफिकेट देणे व संस्था बदलाने प्रवेश देणा-या संस्थेने (Aspiring Institute) त्या लिडिंग सर्टीफिकेटआधारे विद्यार्थ्यांस प्रवेश दिल्यास त्यास संचालनालयामार्फत कार्योत्तर मान्यता देण्यात येणार नाही याची विशेष नोंद घ्यावी. या संचालनालयाची किंवा संचालनालयाने प्राधिकृत केलेल्या प्राधिका-याची पूर्व मान्यता नसतांना संस्था बदलीने प्रवेश दिल्याचे आढळून आल्यास विद्यार्थ्यांच्या होणा-या शैक्षणिक नुकसानीस संबंधित संस्था व संस्था बदलाने प्रवेश देणारी संस्था या दोन्ही संस्थांच्या संस्था प्रमुखांना जबाबदार धरून त्यांचे विरुद्ध कारवाई करण्यात येईल.
९. विद्यार्थी संस्था बदलाबाबत सोबतच्या प्रपत्रात नमूद केल्यानुसार कालमर्यादेत कार्यवाही करण्यात यावी. सदर कालमर्यादेपुर्वी विद्यापीठाचा किंवा संस्थेचा निकाल घोषित झाला नसेल तर, संबंधित विद्यार्थी शाखा बदल,

संस्था बदल, संस्थाबदलासह शाखा बदल, संस्था शाखा बदलास विद्यापीठ बदल इ. मागणीचा विचार करण्यात येणार नसल्याची माहिती नियमातील तरतुदीच्या आधारे संस्था स्तरावरून विद्यार्थ्यांना देण्यात यावी.

१०. कोविड १९ या साथरोगाची परिस्थिती विचारात घेता संस्थाबदलाबाबतचे प्रस्तावांची माहिती सोबतच्या Annexure B सह प्रस्ताव ई-मेल द्वारे सहसंचालक, तंत्र शिक्षण, विभागीय कार्यालय व या संचालनालयास मुळ कागदपत्राची पडताळणी केल्याच्या प्रमाणपत्रासह पाठविण्यात यावेत. विद्यार्थ्यांचा Annexure A मधील विनंती अर्ज व त्यासोबतची कागदपत्रांची विद्यार्थीनिहाय स्वतंत्र ई-फाईल (PDF) ईमेल द्वारे सादर करावी. तसेच प्रस्तावाची प्रत (हार्ड कॉपी) संबंधित क्षेत्रातील टाळेबंदी संपल्यानंतर सादर करण्यात यावी. तसेच "Annexure B" ची Microsoft Excel sheet मधील Soft Copy संस्थेने सहसंचालक, तंत्र शिक्षण, विभागीय कार्यालयास व तंत्र शिक्षण, विभागीय कार्यालयांनी या संचालनालयास ई-मेल द्वारे प्रस्तावासोबत पाठवावी.
११. अभ्यासक्रम / संस्था टप्प्याटप्प्याने बंद करतांना संस्थेत शिक्षण घेत असलेले सर्व विद्यार्थ्यांची पदवी पुर्ण होईपर्यंत सर्व शैक्षणिक व इतर सोई सुविधा पुरविण्याची जबाबदारी संस्थेची असून तसे हमीपत्र संस्थेने अभ्यासक्रम बंद / संस्था बंद करतांना दिलेले आहे. त्याचप्रमाणे विद्यार्थी संस्था बदलाच्या नियमामध्ये अभ्यासक्रम / संस्था टप्प्याटप्प्याने बंद झाल्यामुळे संस्था बदलास अपात्र विद्यार्थ्यांना विशेष बाब म्हणून नियम शिथिल करण्याची तरतूद नाही. यास्तव टप्प्याटप्प्याने अभ्यासक्रम बंद / संस्था बंद या कारणामुळे संस्था बदलास अपात्र विद्यार्थ्यांच्या संस्था बदलाचे प्रस्ताव पाठविण्यात येऊ नये.
१२. कोविड-१९ या साथरोगामुळे असलेल्या टाळेबंदीच्या कारणास्तव काही विद्यार्थ्यांकडून थेट सहसंचालक, तंत्रशिक्षण, विभागीय कार्यालयास अर्ज सादर होण्याची शक्यता असल्याने अशा अर्जावर सुध्दा कार्यवाही करावी. प्रस्ताव संस्थेऐवजी थेट विभागीय कार्यालयात सादर झाले म्हणून कार्यवाही करण्याचे टाळू नयेत.
१३. दि. २४.०४.२०१७ च्या शासन अधिसूचनेतील नियम क्रमांक १६ (४) अन्वये अधिसूचनेच्या अंतर्गत समाविष्ट नसलेल्या व्यावसायिक शैक्षणिक संस्थेतील विद्यार्थी विनाअनुदानित खाजगी व्यावसायिक शिक्षण संस्थेमध्ये संस्था व अभ्यासक्रम बदलासाठी, अधिसूचनेच्या कलम ३(१) मधील पात्रतेच्या अटी, शर्ती व निकष व नियम १६ (२) मधील नियमाच्या पुर्ततेच्या अधिन पात्र आहेत. सबब अशी प्रकरणे संबंधित विद्यार्थ्यांची प्रथम, थेट द्वितीय वर्षात प्रवेशाच्या वेळी राज्यातील पात्रतेच्या अटी, शर्ती व निकषांच्या पृष्ठर्थ आवश्यक कागदपत्रांसह सादर करण्यात यावीत.
१४. सर्व अभियांत्रिकी, औषधनिर्माणशास्त्र, वास्तुशास्त्र, एचएमसीटी पदवी संस्थेतील प्राचार्यांनी संस्था बदलाबाबतची सुचना संस्थेच्या संकेतस्थळी व नोटीस बोर्डवर लावण्यात यावी. तसेच शक्य असल्यास विद्यार्थ्यांना अर्ज करण्यास ई-सुविधा उपलब्ध करून द्यावी.
१५. सहसंचालक, तंत्र शिक्षण, विभागीय कार्यालये यांचे स्तरावरून संस्था बदलास दिलेली मान्यता व संस्था स्तरावरून संस्थेअंतर्गत शाखा बदलास दिलेली मान्यता याची माहिती मा. सचिव, प्रवेश नियामक प्राधिकरण, महाराष्ट्र राज्य, ८ वा मजला, न्यू एक्सेलसिएर बिल्डींग, ए के नायक मार्ग, फोर्ट, मुंबई ४०० ००९ यांना व या संचालनालयास सादर करावी.

(डॉ. अभय वाघ)

संचालक

तंत्र शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

प्रत, माहितीसाठी सादर

- १) मा. सचिव, राज्य सामायिक प्रवेश परीक्षा कक्ष, महाराष्ट्र राज्य, ८ वा मजला, न्यू एक्सेलसिएर बिल्डींग, ए के नायक मार्ग, फोर्ट, मुंबई ४०० ००९ यांना माहितीसाठी सादर
- २) मा. कुलसचिव, सर्व अकृषी विद्यापीठे, महाराष्ट्र राज्य (पात्रता शाखा)
- ३) कार्यासन क्रमांक ३, मुख्य कार्यालय, मुंबई
- ४) कार्यासन क्रमांक २, निवड नस्तीस.

प्रपत्र अ

अ. क्र.	तपशील	कार्यवाही	कालमर्यादा	कार्यवाही प्राधिकारी
१	अ) संस्था अंतर्गत शाखा बदल / पाळी बदल	संबंधित संस्थेच्या प्राचार्यांनी प्रथम वर्षाच्या किंवा प्रथम व द्वितीय सत्रांच्या एकत्रित गुणांच्या आधारे गुणवत्तनेसार शाखा बदलाची कार्यवाही करावी	दि.१७/०८/२०२० किंवा थेट द्वितीय वर्ष अभियांत्रिकी, औषधनिर्माणशास्त्र व एचएमसीटी अभ्यासक्रमाच्या रिक्त जागा निश्चित (Confirm) करण्याचा दिनांक यापैकी जे आधी घडेल त्या दिनांकापर्यंत	संबंधित संस्थेचे प्राचार्य
	ब) संस्था बदल / संस्था बदलासह शाखा बदल	प्राप्त विनंती अर्जांनुसार विद्यार्थ्यांच्या गुणवत्तेच्या आधारे विहित नमुन्यातील अर्जावर आवश्यक ती माहिती भरून आवश्यक दस्तावेजासह त्यांचेकडील रिक्त जागांची माहिती व ना-हरकत प्रमाणपत्रासह प्रस्ताव अभ्यासक्रम निहाय सहसंचालक, तंत्र शिक्षण, विभागीय कार्यालये यांना सोबतच्या Annexure B च्या विहित नमुन्यातील माहितीसह Email द्वारे पाठविण्यात यावेत.	दि.१८/०८/२०२० किंवा थेट द्वितीय वर्ष अभियांत्रिकी, औषधनिर्माणशास्त्र व एचएमसीटी अभ्यासक्रमाच्या रिक्त जागा निश्चित (Confirm) करण्याचा दिनांकाच्या ३ दिवस अगोदर यापैकी जे आधी घडेल त्या दिनांकापर्यंत	संस्था बदलीने प्रवेश देणा-या संस्थेचे प्राचार्य
२	अ) संस्था बदल / संस्था बदलासह शाखा बदल (विद्यापीठांतर्गत)	विना अनुदानित संस्थाकडून संस्था बदलाबाबत विद्यापीठा अंतर्गत प्राप्त अर्जांच्या (१-ब नुसार) अनुषंगाने सहसंचालक, तंत्र शिक्षण, विभागीय कार्यालये यांनी त्यांचे कार्यक्षेत्रात असणा-या संस्था बदलाचे प्रकरणी मान्यतेची कार्यवाही करावी	दि.२५/०८/२०२० किंवा थेट द्वितीय वर्ष अभियांत्रिकी, औषधनिर्माणशास्त्र व एचएमसीटी अभ्यासक्रमाच्या रिक्त जागा निश्चित (Confirm) करण्याचा दिनांक यापैकी जे आधी घडेल त्या दिनांकापर्यंत	सहसंचालक, तंत्र शिक्षण, विभागीय कार्यालये
	ब) संस्था बदल / संस्था बदलासह शाखा बदल (विद्यापीठ बदल)	सहसंचालक, तंत्र शिक्षण, विभागीय कार्यालये यांचेकडे १-ब नुसार प्राप्त होणा-या विद्यापीठाबाहेरील प्रस्तावांची दि. २४.०४.२०१७ च्या शासन अधिसूचनेतील नियम क्रमांक १६ मधील तरतूदीनुसार छाननी / तपासणी करून सोबतच्या Annexure B च्या विहित नमुन्यातील माहितीसह मान्यतेसाठी एकत्रित प्रस्ताव तंत्र शिक्षण संचालनालयास ईमेल द्वारे पाठविण्यात यावेत.	दि.२०/०८/२०२० किंवा थेट द्वितीय वर्ष अभियांत्रिकी, औषधनिर्माणशास्त्र व एचएमसीटी अभ्यासक्रमाच्या रिक्त जागा निश्चित (Confirm) करण्याचा दिनांकाच्या ३ दिवस अगोदर यापैकी जे आधी घडेल त्या दिनांकापर्यंत	सहसंचालक, तंत्र शिक्षण, विभागीय कार्यालये
३	संस्था बदल / संस्था बदलासह शाखा बदल (विद्यापीठ बदल)	सहसंचालक, तंत्र शिक्षण, विभागीय कार्यालये यांचेकडे २-ब नुसार प्राप्त होणा-या अर्जावर तंत्र शिक्षण संचालनालयामार्फत मान्यतेची कार्यवाही करण्यात येईल.	दि.२६/०८/२०२० किंवा थेट द्वितीय वर्ष अभियांत्रिकी, औषधनिर्माणशास्त्र व एचएमसीटी अभ्यासक्रमाच्या रिक्त जागा निश्चित (Confirm) करण्याचा दिनांक यापैकी जे आधी घडेल त्या दिनांकापर्यंत	संचालक, तंत्र शिक्षण, मुख्य कार्यालय, मुंबई

